

BORGARTING LAGMANNSRETT

Dok 1

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep

0032 Oslo

Deres referanse
18/5654

Vår referanse
18-181232ADM-BORG/BORG

Dato
21.12.2018

Høring – forslag til endringer i statsborgerloven mv. (domstolsbehandling av saker om tilbakekall av statsborgerskap)

Det vises til Kunnskapsdepartementets høringsnotat 5. november 2018, med forslag til endringer i statsborgerloven. Høringsfristen var opprinnelig 17. desember 2018. Etter kontakt med departementet har vi fått utsatt frist til 31. desember 2018.

1. Departementets første alternativ: Domstolsbehandling av saker om tilbakekall

Etter dette forslaget vil tingretten bli første instans i saker om tilbakekall av statsborgerskap, og det vil ikke foreligge noe forutgående forvaltningsvedtak i UDI eller UNE.

Domstolenes oppgave er å drive dømmende virksomhet. Avgjørelsen i den enkelte sak skal skje uavhengig av de øvrige statsmaktene. Denne uavhengigheten er en fundamental rettsikkerhetsgaranti og et grunnleggende rettsstatsprinsipp. Skillet mellom forvaltningen og domstolene er derfor viktig for å ivareta domstolenes uavhengige posisjon.

Departementets forslag innebærer at oppgaver som tradisjonelt anses som forvaltningsoppgaver, overføres til domstolene. En slik overføring av myndighet og oppgaver – i strid med den grunnleggende arbeidsfordelingen mellom forvaltningen og domstolen – krever en særlig god begrunnelse. Vi kan ikke se at høringsnotatet gjør noen prinsipiell drøftelse av dette spørsmålet, og høringsnotatet underbygger ikke at det er noe reelt behov for endringsforslaget. Vi mener departementet selv, i punkt 5.2 i høringsnotatet, på en overbevisende måte redegjør for betenkelighetene ved å la domstolen bli første instans i denne typen saker. Vi er enige i de vurderinger departementet gjør på dette punkt.

Vi vil også vise til at forslaget innebærer at «kan»-skjønnnet i statsborgerloven § 26 annet ledd overføres til domstolen. Dette er et vurderingstema som i dag hører under forvaltningens frie skjønn, og som domstolene kun i begrenset grad kan overprøve, dog slik at domstolene har en utvidet prøvingsadgang i forhold til Grunnloven og EMK. Til tross for denne utvidede prøvingsadgangen, vil forslaget uansett innebære at skjønnsmyndighet som ofte inneholder elementer av utlendingspolitisk karakter, og som derfor naturlig hører hjemme hos forvaltningen, overføres til domstolene. Vi er bekymret for at dette vil kunne svekke allmennhetens tillit til domstolenes uavhengighet og upartiskhet.

Postadresse
Postboks 2107 Vika, 0125 Oslo

Sentralbord
21 55 80 00

Saksbehandler
Marianne Bakkeløkken

Bankgiro

Organisasjonsnummer

Kontoradresse
Keysers gate 13, 0165 Oslo

Telefaks

Telefon
21 55 80 01

Ekspedisjonstid
0800-1545 (1500)

Internett/E-post
<http://domstol.no/borgarting>
borgadm@domstol.no

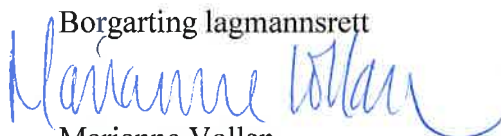
Det følger av departementets forslag at domstolene skal ha et selvstendig ansvar for at saken er tilstrekkelig opplyst før den avgjøres. Domstolene er ikke innrettet for å selv å foreta undersøkelser og utredninger av den karakter som kan være aktuell i denne sakstypen. Der saken ikke er tilstrekkelig utredet, vil derfor domstolene måtte pålegge utlendingsmyndighetene å foreta ytterligere undersøkelser. Dette vil i praksis innebære at utlendingsmyndighetene vil måtte opptre som utredningsinstans for domstolene, noe som ytterligere vil kunne bidra til å svekke domstolenes uavhengighet.

Saker om tilbakekall av statsborgerskap innbefatter ofte også vedtak om utvisning eller om omgjøring av andre tidligere vedtak. Vi er enig i det departementet skriver i punkt 6.1 om de ressursmessige konsekvenser det vil ha om tilbakekall av statsborgerskap på den ene siden og andre avgjørelser etter utlendingsloven på den andre siden, undergis henholdsvis domstolsbehandling og forvaltningsbehandling.

Oslo tingrett er foreslått som tvungent vernetting for disse sakene. Dette innebærer at anker over avgjørelsene i sakene vil gå til Borgarting lagmannsrett. Vi forstår at det er usikkerhet knyttet til hvor mange saker som årlig kan påregnes brakt inn for retten. I høringsnotatet er det tatt utgangspunkt i at det årlig vil bli brakt anslagsvis 74 saker inn for lagmannsretten. Det er grunn til å regne med at de fleste av disse sakene vil ende med ankeforhandling og dom. Denne sakstypen vil i så fall utgjøre ca. 20 prosent av ankesaker som ender med dom. For å avvikle disse sakene vil vi måtte få 4-5 nye dommerstillinger og 2-3 saksbehandlerstillinger. Kontorsituasjonen i Borgarting lagmannsrett er i dag sprengt, så selv en slik relativt beskjeden økning i bemanningen vil by på store utfordringer, og i hvert fall forutsette større ombygginger i eksisterende lokaler. Også rettssalskapasiteten er begrenset, slik at en økning av antall ankeforhandlinger med ca. 20 prosent neppe lar seg gjennomføre med de lokaler vi i dag disponerer. Hva som vil være konsekvensen for Borgarting lagmannsrett dersom de ca. 1 000 restansesakene overføres til domstolene, går vi ikke nærmere inn på. Det sier seg selv at dette vil kreve betydelige ressurser. Med mindre restansenedbyggingen skal skje over mange år, vil en overføring av sakene til domstolene forutsette utnevning av midlertidige dommere, noe som igjen reiser en rekke prinsipielle betenkeligheter og spørsmål. Se nærmere om dette siste i NOU 1999: 19 «Domstolene i samfunnet», særlig kapittel 8.

2. Departementets andre alternativ: Å styrke rettssikkerheten i saker som gjelder tilbakekall av statsborgerskap innen gjeldende system

Vi har ikke spesielle bemerkninger til dette forslaget.

Borgarting lagmannsrett

Marianne Vollan
førstelagmann